

פרשת כי תבוא תש"פ – הברכות שבקללות: ההיבט הפנימי של התוכחה

1. **מגילה לא,ב:** תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר: עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת [פרשת בחוקותי קוראים סמוך לחג השבועות] וקללות שבמשנה תורה קודם ראש השנה [פרשת כי תבוא קוראים סמוך לראש השנה]. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: כדי שתכלה השנה וקללותיה. בשלמא קללות שבמשנה תורה כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא קללות שבתורת כהנים וכי עצרת ראש השנה היא? כן ... דתנן: בעצרת נידונים על פירות האילן. [השל"ה מוסיף שבחג השבועות נידונים על לימוד התורה ולכן חג השבועות הוא תחילת השנה הרוחנית] -

תפארת שלמה סוף פרשתנו: יש לתת טעם בעניין התוכחה מה שאנו קוראים בעת הזאת, שתכלה שנה קללותיה. והוא כמו שאומרים 'ונשלמה פרים שפתנו': שאם חס ושלום נגזר אשר לא טוב הנה, יצאנו חובתנו בקריאת הדברים האלה וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה.

2. **רש"י כט,יב:** למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו. התחיל משה לפייסם: 'אתם נצבים היום', הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו. **כלי יקר כח,טו:** מאי טעמא היו אותן שבתורת כהנים מ"ט ואלו כפולות במספר צ"ח? הלא דבר הוא!

גור אריה דברים כז,יב: אם תאמר למה כתב קללה בקרא? אדרבה הוי למכתב הברכה [ונבין לבד את ההיפוך?] ויראה לומר שהעיקר הוא הקללה, שהיו צריכים לקבל התורה באֵלה [בקללה], כמובא בגמרא שבועות לו,א שהתחייבו לדברי התורה בקללה ובשבועה], לפיכך כתב הקללה בקרא.

ויקרא יט,יד: לא תקלל חרש – **רמב"ם סנהדרין כו:** כל המקלל אחד מישראל לוקה, ולמה נאמר 'חרש?' שאפילו שאינו שומע ולא הצטער בקללה זו לוקה על קללתו [קל וחומר למי ששומע ומצטער]. **ספר המצוות לא תעשה שיז:** כי התורה לא הקפידה בעניין המקולל לבד [הנזק שנגרם לו מהקללה], אלא הקפידה בעניין המקלל גם כן, שהזהירה שלא יניע נפשו אל הנקמה ולא ירגילה לכעוס. **חינוך מצווה רלא:** משרשי המצוה, שמנענו השם מהזיק בפינו לזולתינו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה. וכעין עניין זה אמרו חז"ל 'ברית כרותה לשפתיים', כלומר שיש כוח בדברי פי אדם.

3. **היום יום יז אלול:** רבינו הזקן היה בעצמו הקורא בתורה. פעם לא היה בליאזנא בשבת פרשת תבוא ושמע [בנו] אדמו"ר האמצעי - והוא עודנו קודם בר-מצוה - הקריאה מאדם אחר. העגמת נפש מהקללות שבתוכחה הביאתו לכאב לב, עד שביום הכיפורים הסתפק רבינו הזקן אם יוכל להתענות. כששאלו את הבן: הרי בכל שנה קוראים פרשה זו? ענה: **כשאבא קורא אין הם נשמעים קללות'.**

כוזרי מאמר שני פרקים כט,מד: ישראל באומות כמו **לב באברים**, הוא רב חלאים מכולם [נפגע הכי מהר] ורב בריאות מכולם [חינוי לבריאות מכולם] ... ועל כן אמר (עמוס ג): 'רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם' - ואלה הם החלאים, אבל הבריאות היא מה שאמרו רבותינו מוחל עונות עמו מעביר ראשון ראשון, כי **איננו מניח עונותינו להתעכב עלינו ויהיו גורמים לאבדנו לגמרי** ... וכאשר ישיג הלב משאר האברים חוליים מתאוות הכבוד והביצים מרוע מזגם, כן **ישראל ישיגום החלאים מהתדמותם בגוים**, כמו שאמר (תהלים קו): 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם' ... והצרות המוצאות אותנו היא סיבה לתקנת תורתנו.

התוועדיות הרבי מליובאוויטש תשמ"ה ה/2953: המילה 'סלח' היא בגימטרייה צ"ח, שזהו מספרן של 'הברכות הכי נעלות' [בבחינת 'ויהפוך ה"א לך את הקללה לברכה'] בתוכחה דפרשת תבוא. שבזה מודגש התוכן האמתי והפנימי דעניין הסליחות, להפוך את העניינים הבלתי רצויים לזכויות, על דרך התוכן של צ"ח קללות שלפי האמת אינן רק ברכות.

חידושי אגדות מהרש"א מכות שם: אמר להם רבי עקיבא לכך אני משחק – שהוא חרב והשועלים הלכו בו **ולא העכו"ם**, שאין להם נחת רוח ממנו יתברך במקום המקודש הזה להתיישב שם ... כותיים כמה שנים היו זורעים בה ולא הייתה עושה פירות.

נחל קדומים סוף פרשתנו: צ"ח קללות נאמרו בפרשה בגימטרייה "צבאה", וכולן [כבר] נתקיימו בישראל שנאמר [ישעיהו מ] 'כי **מלאה צבאה** כי נרצה עוונה' ... ולעתיד יתהפכו כולם לשמחה ולששון כי 'נגילה' בגימטרייה צ"ח.